

11-7) 92 (F)

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	3	2	4
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	4
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 4th Sem.

(2042)

HISTORY (In all Mediums)

Paper : History of the Punjab (1469-1966 A.D.)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— (1) Attempt five questions in all. Question No. I is compulsory.

(2) Attempt one question each from Units I to IV.

I. Attempt any nine of the following in about 25-30 words each. Each question carries 2 marks.

- (i) Who was Bhai Lehna Ji ?
- (ii) Why and by whom Manji System was started ?
- (iii) Who was Prithia ?
- (iv) Who founded the Akal Takht Sahib ?
- (v) What was the name of the capital of Banda Singh Bahadur ?
- (vi) Define Misl.

- (vii) Write two results of second Anglo-Sikh war.
- (viii) Who were the members of the Board of Administration ?
- (ix) What was Zabti system ?
- (x) When was Indian University Act passed ?
- (xi) What do you know about Shuddhi Movement ?
- (xii) When and by whom Bharat Mata Society was founded ?
- (xiii) When was SGPC formed ?
- (xiv) Who shoot Michael O'Dwyer ?
- (xv) What is full form of PEPSU ? 9×2=18

UNIT-I

- II. Describe the contribution of Guru Angad Dev Ji and Guru Amar Das Ji for the development of Sikhism. 18
- III. Discuss the causes and effects of the martyrdom of Guru Teg Bahadur Ji. 18

UNIT-II

- IV. Discuss the land revenue administrations of Maharaja Ranjit Singh. 18
- V. Examine the main achievements of the Board of Administration from 1849-1957. 18

UNIT-III

- VI. Trace the origin and growth of Adi Dharam Movement. 18
- VII. Discuss the main causes and consequences of the Ghadar Movement. What were the reasons of its failure? 18

UNIT-IV

- VIII. What were the causes and effects of Jallianwala Bagh Massacre? 18
- IX. On the outline map of the Punjab show the following places and write explanatory note on any four :
Amritsar, Kartarpur, Khadur Sahib, Nankana Sahib, Lahore, Lyallpur, Goindwal, Sargodha, Jaito, Mukhlispur. 10,8

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— (1) सभी में से पाँच प्रश्न करें। प्रश्न न. I अनिवार्य है।

(2) प्रत्येक यूनिट I से IV में से एक प्रश्न करें।

I. निम्नलिखित में से किन्हीं नौ प्रश्नों के उत्तर 25-30 शब्दों में लिखिए।
प्रत्येक प्रश्न के 2 अंक हैं।

(i) भाई लहना जी कौन थे ?

(ii) मांजी प्रथा क्यों और किसके द्वारा शुरू की गई थी ?

(iii) पृथिया कौन थी ?

(iv) अकाल तख्त साहिब की स्थापना किसने की ?

- (v) बंदा सिंह बहादुर की राजधानी का क्या नाम था ?
- (vi) मिस्ल को परिभाषित करें।
- (vii) द्वितीय एंग्लो सिख युद्ध के दो परिणाम लिखिए।
- (viii) प्रशासन बोर्ड के सदस्य कौन थे ?
- (ix) जब्ती प्रणाली क्या थी ?
- (x) भारतीय विश्वविद्यालय अधिनियम कब पारित किया गया था ?
- (xi) शुद्धि आंदोलन के बारे में आप क्या जानते हैं ?
- (xii) भारत माता सोसाइटी की स्थापना कब और किसके द्वारा की गई थी ?
- (xiii) एस.जी.पी.सी का गठन कब किया गया था ?
- (xiv) Michael O'Dwyer को किसने गोली मारी ?
- (xv) PEPSU का पूर्ण रूप क्या है ? 9×2=18

यूनिट-I

- II. सिख धर्म के विकास के लिए गुरु अंगद देव जी और गुरु अमरदास जी के योगदान का वर्णन करें। 18
- III. गुरु तेगबहादुर जी की शहादतों के कारणों और प्रभावों की चर्चा करें। 18

यूनिट-II

- IV. महाराजा रंजीत सिंह के भू-राजस्व प्रशासनों की विवेचना कीजिए। 18
- V. 1849-1957 तक प्रशासन बोर्ड की मुख्य उपलब्धियों का परीक्षण करें। 18

ਯੂਨਿਟ-III

- VI. ਆਦਿ ਧਰਮ ਆਂਦੋਲਨ ਦੀ ਉਤਪਤਿ ਔਰ ਵਿਕਾਸ ਕਾ ਪਤਾ ਲਗਾਓ। 18
- VII. ਗਦਰ ਆਂਦੋਲਨ ਕੇ ਮੁਖਯ ਕਾਰਣੋਂ ਔਰ ਪਰਿਣਾਮੋਂ ਦੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕੀਜ਼ਿਓ।
ਇਸਕੀ ਵਿਫਲਤਾ ਕੇ ਕਯਾ ਕਾਰਣ ਥੇ ? 18

ਯੂਨਿਟ-IV

- VIII. ਜਲਿਯਾਂਵਾਲਾ ਭਾਗ ਨਰਸਾਂਹਾਰ ਕੇ ਕਾਰਣ ਔਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਯਾ ਥੇ ? 18
- IX. ਪੰਜਾਬ ਕੇ ਰੂਪਰੇਖਾ ਮਾਨਚਿਤ੍ਰ ਪਰ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਸਥਾਨੋਂ ਕੋ ਦਸ਼ਾਓ ਔਰ
ਕਿਨ੍ਹੀ ਚਾਰ ਪਰ ਵਯਾਖਯਾਤਮਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਕਰਤਾਰਪੁਰ, ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਨਨਕਾਨਾ ਸਾਹਿਬ, ਲਾਹੌਰ, ਲਾਯਲਪੁਰ,
ਗੋਓਂਦਵਾਲ, ਸਰਗੋਦਾ, ਜੈਤੋ, ਮੁਖਲਿਸਪੁਰ। 10,8

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

- ਨੋਟ :- (1) ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ I ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
(2) ਯੂਨਿਟ I ਤੋਂ IV ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।
- I. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ
ਦਿਓ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ :
- (i) ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਕੌਣ ਸੀ ?
(ii) ਮੰਜੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿਉਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ?
(iii) ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਕੌਣ ਸੀ ?
(iv) ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਿਸਨੇ ਕੀਤੀ ?
(v) ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਾ ਨਾਮ ਕੀ ਸੀ ?

- (vi) ਮਿਸਲ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (vii) ਦੂਜੀ ਐਂਗਲੋ-ਸਿੱਖ ਜੰਗ ਦੇ ਦੋ ਨਤੀਜੇ ਲਿਖੋ।
- (viii) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕੌਣ ਸਨ ?
- (ix) ਜਬਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੀ ਸੀ ?
- (x) ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਕਦੋਂ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ?
- (xi) ਸੁੱਧੀ ਅੰਦੋਲਨ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?
- (xii) ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ?
- (xiii) SGPC ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਹੋਈ ਸੀ ?
- (xiv) Michael O'Dwyer ਨੂੰ ਕਿਸਨੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀ ?
- (xv) ਪੈਪਸੂ (PEPSU) ਦਾ ਪੂਰਾ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ ? 9×2=18

ਯੂਨਿਟ-1

- II. ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 18
- III. ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

- IV. ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭੂਮੀ ਮਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
- V. 1849-1957 ਤੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

- VI. ਆਦਿ ਧਰਮ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਓ। 18
- VII. ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੀ ਸਨ ? 18

ਯੂਨਿਟ-IV

- VIII. ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੀ ਸਨ ? 18
- IX. ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਵਿਖਾਓ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਚਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਕਰਤਾਰਪੁਰ, ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ, ਲਾਹੌਰ, ਲਾਇਲਪੁਰ, ਗੋਇੰਦਵਾਲ, ਸਰਗੋਦਾ, ਜੈਤੋ, ਮੁਖਲਿਸਪੁਰ। 10,8